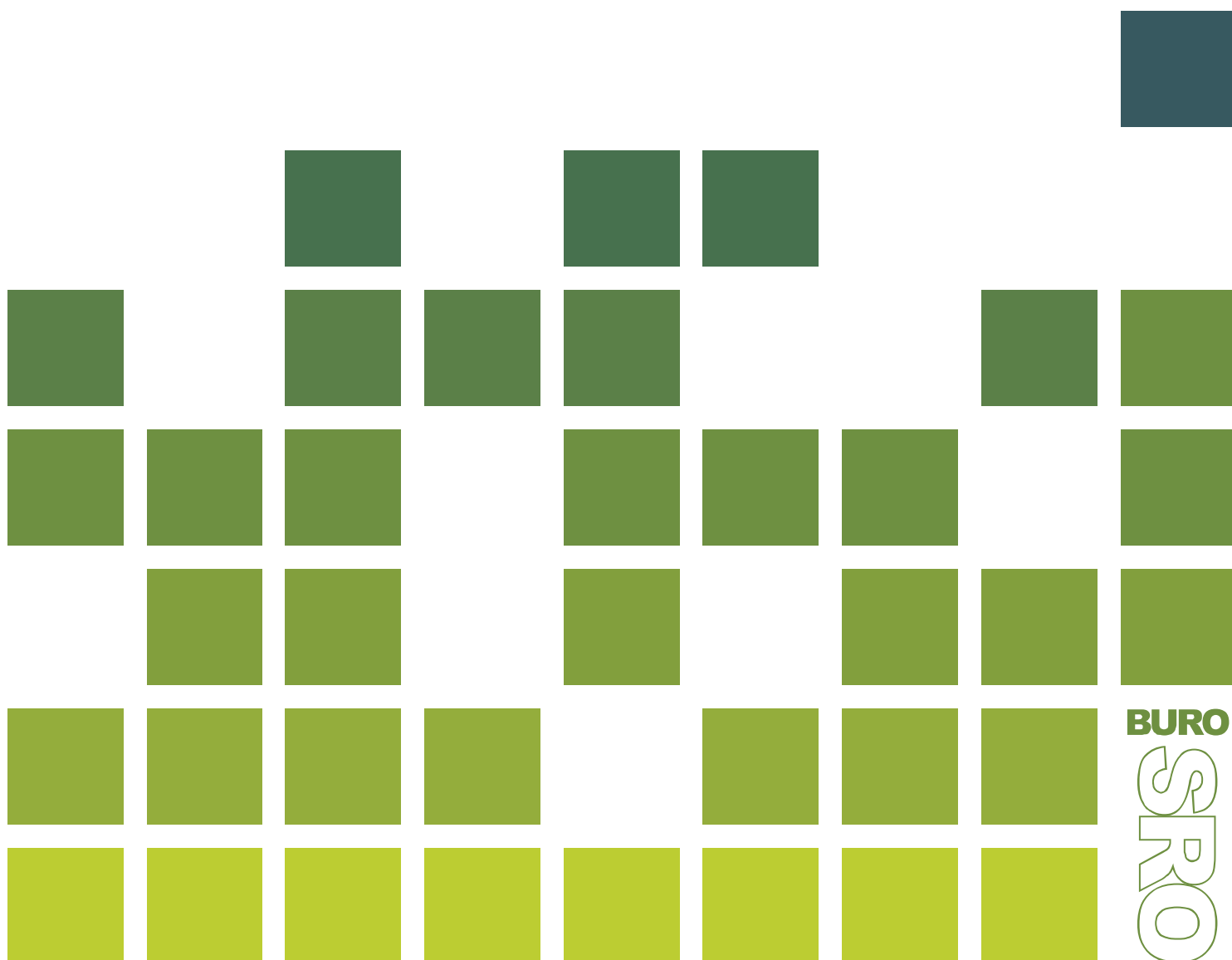

Gezondheid en Veehouderijen

Rijnstraat 42, Doornenburg

Gemeente Lingewaard

Gegevens over het plan:

Plannaam: Gezondheid en Veehouderijen, Rijnstraat 42 Doornenburg
Datum: 26 augustus 2021
Projectnummer Buro SRO: 29.20.06

Gegevens projectbetrokkenen:

Opdrachtgever: Dhr. M. Joosten

Gegevens Buro SRO:

Projectleider Buro SRO: Dhr. E. Stevens
Bezoekadres vestiging Arnhem: Sweerts de Landasstraat 50
6814 DG te Arnhem
Telefoon: 026 – 35 23 125
E-mail: arnhem@buro-sro.nl
Internet: www.Buro-SRO.nl

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding.....	5
1.2	Ligging plangebied en beschrijving ontwikkeling	5
1.3	Leeswijzer	6
Hoofdstuk 2	Achtergrond en toetsingskader	7
2.1	Wet ruimtelijke ordening	7
2.2	Onderzoeken en de GGD-richtlijn.....	7
2.3	Gevoelige bestemmingen	8
2.4	Aanvaardbaar woon- en leefklimaat geitenhouderijen.....	8
Hoofdstuk 3	Toetsing en resultaten	9
3.1	Veehouderijen in de omgeving.....	9
3.2	Beoordeling	10
Hoofdstuk 4	Conclusies	12
Bijlage 1:	Ligging ten opzichte van geitenhouderij.....	13

Hoofdstuk 1 Inleiding

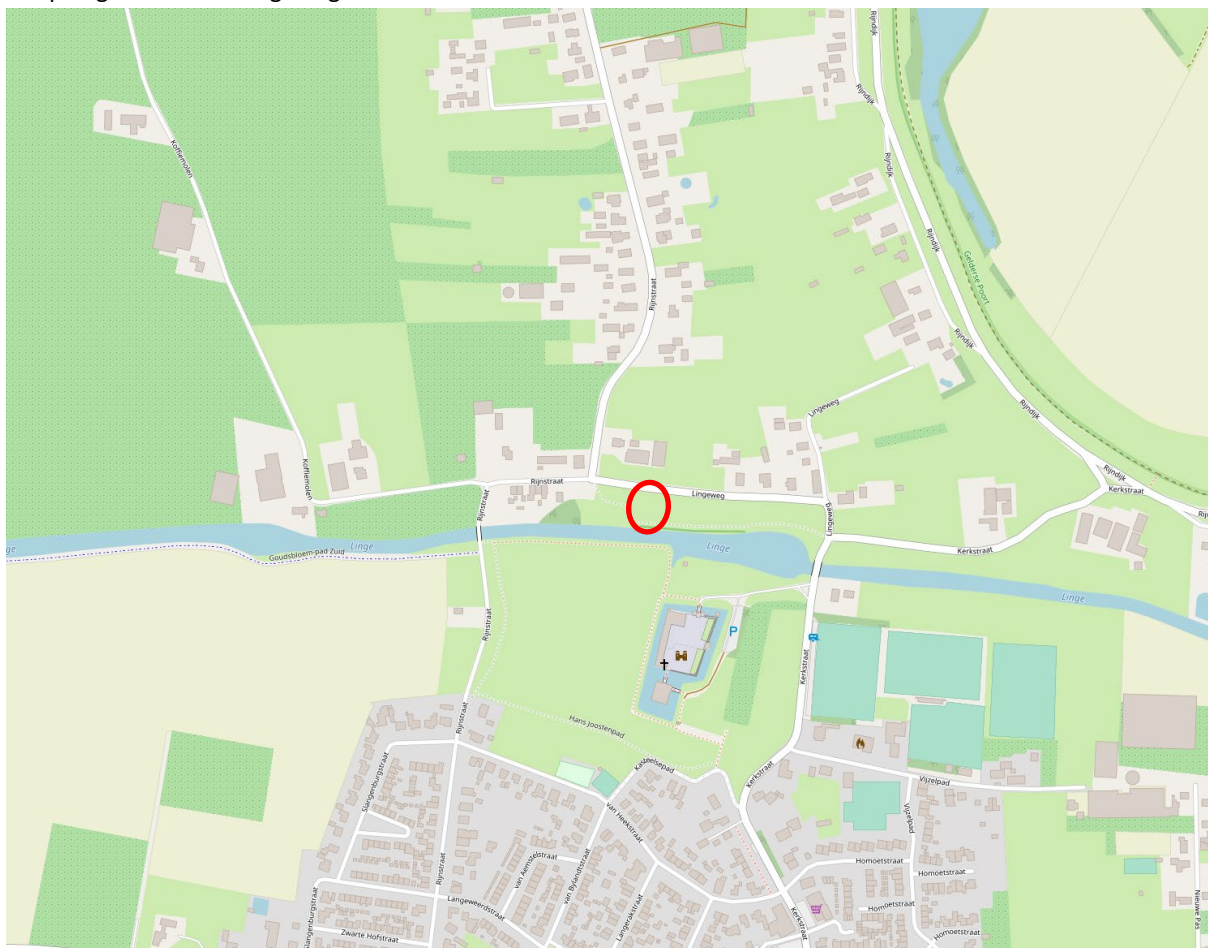
1.1 Aanleiding

Aan de Rijnstraat 42 te Doornenburg wordt één woning gerealiseerd. De bestaande bijgebouwen op de locatie worden gesloopt.

Mogelijke risico's voor de gezondheid voor omwonenden van veehouderijen moeten in het kader van een goede ruimtelijke ordening worden meegewogen. Dit geldt niet alleen voor de uitbreiding van veehouderijen maar ook voor het vestigen van nieuw gevoelige objecten, zoals woningen, in de nabijheid van veehouderijen. In dit onderzoek wordt in relatie tot het voorliggende initiatief op twee aspecten ingegaan. Ten eerste wordt onderzocht of de ontwikkeling gelegen is binnen de richtafstanden die door de GGD-richtlijn¹ worden gesteld. Wanneer dit het geval is, wordt onderzocht of een overschrijding van deze richtafstanden leidt tot een onaanvaardbaar woon- en leefklimaat voor de beoogde ontwikkeling.

1.2 Ligging plangebied en beschrijving ontwikkeling

Het plangebied is gelegen aan de Rijnstraat 42 te Doornenburg. Onderstaande afbeelding toont de ligging van het plangebied in de omgeving.

Ligging van het plangebied

¹ RIVM, GGD-richtlijn medische milieukunde, veehouderij en gezondheid, 2020

Aan de Rijnstraat 42 te Doornenburg wordt een woning gerealiseerd. De bestaande bijgebouwen worden gesloopt. Het plan maakt de realisatie van één extra burgerwoning mogelijk. Onderstaande tekening geeft een beeld van de toekomstige situatie.

Afbeelding toekomstige situatie

1.3 Leeswijzer

Na dit inleidende hoofdstuk is in hoofdstuk 2 de achtergrond en toetsingskader geschetst. De gebruikte onderzoeksmethode en resultaten zijn beschreven in hoofdstuk 3. Tenslotte is in hoofdstuk 4 de conclusie getrokken.

Hoofdstuk 2 Achtergrond en toetsingskader

2.1 Wet ruimtelijke ordening

De Wet ruimtelijke ordening (Wro), en vanaf juli 2022 ook de Omgevingswet (Ow), biedt de mogelijkheid gezondheid mee te wegen in de beoordeling van ruimtelijke plannen. Bij dergelijke besluiten hebben overheden een zogenoemde 'beleidsvrijheid'. Deze afwegingsruimte is ruimer dan die binnen het milieuspoor. Daar geldt een 'beoordelingsvrijheid'. Mogelijke gezondheidsrisico's voor de omgeving bij veehouderijen worden als belang meegewogen in het kader van een goede ruimtelijke ordening. Dit betekent dat er, mits deugdelijk gemotiveerd, ruimte is om gezondheidsrisico's voor omwonenden van veehouderijen mee te wegen.

Elk bevoegd gezag heeft een eigen verantwoordelijkheid en bevoegdheid bij ruimtelijke besluiten en afwegingen. De rechter beoordeelt dit soort ruimtelijke besluiten terughoudend. De vraag staat centraal, het bevoegd gezag in redelijkheid kon stellen dat sprake is van een goede ruimtelijke ordening en in dit geval voorzien kan worden in een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.

2.2 Onderzoeken en de GGD-richtlijn

Door het RIVM is een programma opgestart "Veehouderij en Gezondheid Omwonenden" (VGO) binnen dit programma worden diverse deel onderzoeken uit gevoerd. Deze onderzoeken uitgevoerd door het RIVM, Universiteit Utrecht, NIVEL en Universiteit Wageningen geven inzicht in de effecten rondom individuele veehouderijen op mensen. Deze zogenaamde VGO I en II zijn afgerond, VGO III is in nog bezig en enkele deelstudies zijn in 2018 en 2020 gereed gekomen. Het laatste onderzoek VGO III richt zich specifiek op de regio Utrecht, Gelderland en Overijssel en de relatie tussen longontsteking en de nabijheid van geiten en pluimveehouderijen.

Uit de tot dusver uitgevoerde studies blijkt een verhoogde kans op longontsteking voor mensen die rondom een individuele geitenhouderij wonen tot een afstand van 2.000 meter. Op een grotere afstand is geen effect gevonden.

De oorzaak van de verhoogde kans op longontstekingen rondom geitenhouderijen kan door de onderzoekers niet worden aangegeven. Hier worden nog deelstudies naar gedaan. De onderzoekers doen ook geen uitspraak over de aanvaardbaarheid van het verhoogde risico op longontsteking. Mede daardoor kon / is er geen verband gelegd met een maximale blootstelling vanwege een aanvaardbaar of niet aanvaardbaar woon- en leefklimaat waardoor geen normen, grenswaarden of gezondheidskundige advieswaarden afgegeven zijn.

De GGD richtlijn "Medische milieukunde, veehouderij en gezondheid" van het RIVM uit 2020 beschrijft de huidige kennis over veehouderij en gezondheid. Daarnaast geeft de richtlijn input voor gezondheidskundige adviezen voor omwonenden in verschillende situaties. Hierbij gaat het zowel om de uitbreiding of vestiging van veehouderijbedrijven als het toevoegen van gevoelige bestemmingen in het landelijk gebied. Uitgangspunt is het behalen van gezondheidswinst door dit mee te wegen bij het opstellen van omgevingsvisies en plannen.

De GGD hanteert in haar advies het voorzorgprincipe vanwege de onzekerheden die er zijn over gezondheidsrisico's bij omwonenden van veehouderijen, en het belang van het beschermen van kwetsbare groepen. Op grond van deze onzekerheden geeft de GGD de volgende adviezen:

- 1) een minimale afstand tussen gevoelige bestemmingen en veehouderijen van 250 meter; en
- 2) voor geitenhouderijen een minimale afstand aan te houden van ten minste 2.000 meter; en
- 3) in het algemeen terughoudend te zijn met het realiseren van gevoelige bestemmingen wanneer meer dan 15 veehouderijbedrijven binnen een straal van 1 kilometer zijn gevestigd.

2.3 Gevoelige bestemmingen

Binnen de ruimtelijke en milieu wet- en regelgeving bestaat het begrip gevoelige bestemming. De GGD geeft als voorbeeld woningen, kinderdagverblijven en scholen. Maar ook verzorgings-, verpleeg- en bejaardentehuizen vallen hierbinnen. De gevoeligheid van bepaalde groepen mensen (bijvoorbeeld kinderen, ouderen en zieken) kan worden meegewogen in het (planologische) besluit.

2.4 Aanvaardbaar woon- en leefklimaat geitenhouderijen

Het begrip "goede ruimtelijke ordening" staan in de Wro. Uit jurisprudentie volgt dat bij het realiseren van een gevoelige bestemming de te beantwoorden vraag is er sprake van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat? Is het woon- en leefklimaat aanvaardbaar -of zelfs goed-, dan is er sprake van een goede ruimtelijke ordening. Is het niet aanvaardbaar, dan niet.

In hoeverre het woon- en leefklimaat goed of aanvaardbaar is wordt doorgaans beoordeeld aan de hand van normen. Bij bijvoorbeeld geluid afkomstig van het wegverkeer wordt getoetst of de voorkeurswaarde van 48 dB op de gevel niet overschreden wordt. Is de belasting onder deze 48 dB gelegen dan is dat akoestisch gezien goed. Mocht de belasting hoger zijn kan evenwel tóch medewerking worden verleend (tot bepaalde grenzen): het woon- en leefklimaat wordt aanvaardbaar gevonden en in de besluitvorming komt dit in de afweging, waarbij ook andere aspecten worden gewogen, naar voren.

Uit voorstaande blijkt dat in een omgeving met individuele geitenhouderijen op een afstand van méér dan 2.000 m geen gezondheidseffect door de aanwezigheid van een geitenhouderij kan worden vastgesteld. Gesteld kan dus dat een goed woon- en leefklimaat buiten deze afstand gegarandeerd kan worden. Is de afstand kleiner dan deze 2.000 meter dient bekeken te worden of het woon- en leefklimaat aanvaardbaar is. Of dat het geval is hangt af van meerdere factoren af zoals afstand, aantal dieren en omgeving. De Raad van State bevestigt dit in haar uitspraak van 21 november 2018 (ECLI:NL:RVS:2018:3781 waarin zijn oordeelt dat enkel het onderzoek VOG II daarvoor niet bepalend is.

Hoofdstuk 3 Toetsing en resultaten

3.1 Veehouderijen in de omgeving

3.1.1 Bronbestanden

Om in beeld te krijgen welke veehouderijen zich binnen de invloedssfeer van de ontwikkeling bevinden is gebruik gemaakt van IGO-Veehouderijen (Gelderland) <https://veehouderijen.igoview.nl/>. Hierin is de vergunde situatie van de aanwezige veehouderijen opgenomen. Door de onderzoekers van de in hoofdstuk 2 gebruikte rapporten is van dezelfde gegevens gebruik gemaakt. De invloedssfeer is in lijn met voornoemde onderzoeksopzetten bepaald:

- 1.000 meter voor veehouderijen;
- 2.000 meter voor geitenhouderijen.

Voor het berekenen van de afstand is de afstand tussen het midden van veehouderij en het midden van de gevoelige bestemming aangehouden. Geiten worden ook hobbymatig gehouden op een veehouderij. Daarom is gefilterd op een minimum aantal van 10 dieren. Verder zijn ook alleen die vergunningen meegenomen waarbij de effectuering ervan vanuit het bestemmingsplan is toegestaan (immers, in sommige gevallen zijn de vergunningen nog niet ingetrokken terwijl het bedrijf is beëindigd en de bestemming het bedrijfsmatig houden van dieren niet meer toestaat). In bijlage 1 is de ligging van de locatie ten opzichte van de aanwezige geitenhouderijen weergegeven.

3.1.2 Resultaten

Uit bestuderen van de vergunde situatie volgens het vergunningenbestand volgt het volgende resultaat.

Veehouderij	Type bedrijf	Aantal dieren	Afstand volgens richtlijn (m.)	Daadwerkelijke afstand (m.)
Angerensestraat 38	Geitenhouderij	1525 geiten > 1jaar 700 geiten < 1 jaar	2000	1550
Rijndijk 29	Veehouderij	12 rundvee 440 varkens	250	530
Rijnstraat	Veehouderij	100 rundvee	250	875
Nieuwe Pas 5	Veehouderij	580 varkens	250	675
Duisterstraat 38	Veehouderij	80 rundvee	250	940
Duisterstraat 41	Veehouderij	49 rundvee	250	850

Tabel 1: aanwezigheid veehouderijen

- Het aantal veehouderijen binnen 1 km van nieuwe gevoelige bestemming bedraagt 5 stuks, dit is ruim minder dan de in de richtlijn genoemde 15 stuks.
- De afstand tussen de dichtstbijzijnde veehouderij en de nieuwe gevoelige bestemming bedraagt 530 meter dit is meer dan de 250 meter zoals die in de richtlijn is genoemd.
- De afstand tussen de geitenhouderij en de nieuwe gevoelige bestemming bedraagt 1550, dit is minder dan de richtafstand van 2000 meter.

3.2 Beoordeling

Uit de voorgaande paragraaf blijkt dat de richtlijnafstanden worden overschreden. In deze paragraaf wordt beoordeeld of deze overschrijding al dan niet leidt tot een onaanvaardbaar woon- en leefklimaat. Het gaat hierbij om het overschrijden van de volgende afstanden:

- Realisatie van een gevoelige bestemming binnen een gebied met een straal van 1.000 meter waar zich meer dan 15 veehouderijen bevinden.

Aan de hand van een aantal aspecten wordt hieronder beoordeeld in hoeverre de aanwezige gezondheidsrisico's wel of niet leiden tot een onaanvaardbaar woon- en leefklimaat.

Vertaling wetenschappelijke kennis naar lokale praktijk situatie

Zoals in paragraaf 3.1 geconcludeerd ligt op 1550 meter een grootschalige geitenhouderij. Uit het aanvullende onderzoek VGO- onderzoek², specifiek gericht op de provincies Gelderland, Overijssel en deel van Utrecht, blijkt dat een verhoogde kans op longontsteking optreedt. Er is onderzocht op de intervallen 500, 1000 en 2000 meter. Afhankelijk van de analyse methodes zijn er verschillende resultaten gevonden. Per geitenbedrijf binnen 1,5 tot 2 km is de kans op longontsteking voor een omwonende 36% hoger dan voor mensen die verder van een geitenbedrijf wonen in het VGO-onderzoeksgebied. Duidelijk wordt dat hoe dichterbij de bron het risico toeneemt maar exacte afstanden niet te geven zijn zonder nader onderzoek. Om die reden wordt waarschijnlijk ook een marge in de verwachte toename van het aantal longontsteking per 100.000 inwoners per jaar aangehouden. Deze bevindt zich tussen de 10 en 50 gevallen van longontsteking.

Locatiespecifiek

Binnen de 2 kilometer zone rondom de geitenhouderij wonen ongeveer 10.000 mensen met het voorgestelde initiatief wordt één woning toegevoegd, met een gemiddelde omvang van een huishouden van 2,4 (bron: gemeente Lingewaard) gaat het om ongeveer 34 inwoners, een toename van de populatie in het effectgebied van minder dan 0,01 %.

Zoals uit het eerste aspect al naar voren kwam zit er een marge in de geconstateerde gezondheidsrisico's. Per 100.000 inwoners woonachtig binnen 2 km van een geitenhouderij worden 10 tot 50 vermijdbare gevallen van longontsteking vastgesteld. Voor het betreffende gebied in Lingewaard betekent dit 1 tot 5 vermijdbare gevallen

Gemiddeld in Nederland krijgen ongeveer 253.000 mensen longontsteking hiervan belandt 15% in het ziekenhuis (bron Longfonds). Binnen het betrokken gebied (10.000 inwoners) rond de veehouderij hebben we het dan over 0,15 tot 0,75 vermijdbare ziekenhuisopnames per jaar, voor het plangebied met 2,40. inwoners bedraagt ligt dit aantal 2800x lager.

Cumulatie van bronnen en gezondheidsrisico's

Zoals uit 3.1.2 blijkt zijn in de directe omgeving (<1 km) van het plangebied bevinden zich een beperkt aantal bedrijven. Het betreffen hier met naast rundveebedrijven ook een varkens- en kippenbedrijf. Deze bedrijven bevinden zich allemaal op ruime afstand >500 meter van het plangebied. Andere niet-veehouderij gerelateerde bronnen zoals zware industrieën of drukke wegen zijn niet waargenomen.

Daarnaast is er één geitenbedrijf binnen een zone van 2 kilometer gevestigd en is de afstand tussen die geitenhouderij ten opzicht van andere geitenhouderijen meer dan 4 kilometer. De kans op verspreiding van dierziektes, en mogelijke gezondheidsrisico's voor de mens, is hierdoor kleiner.

Van een stapeling van bronnen en gezondheidsrisico's is in dit geval geen sprake.

² IRAS Veehouderij en Gezondheid Omwonenden III, Utrecht 2019

Maatschappelijke onrust, beleving en draagvlak

Op korte afstand van het betreffende bedrijf (<500meter) is onrust in de omgeving ten aanzien van met name geuroverlast en in mindere mate gezondheid. Dit is ook goed zichtbaar uit het meldingen overzicht van de omgevingsdienst³ De onderzoekslocatie ligt op circa 1,5 kilometer van de geitenhouderij en bevindt zich buiten de kring van omwonenden die hinder ervaren. De initiatiefnemers brengen toekomstige bewoner op de hoogte door middel van deze notitie, zodat deze een afweging kunnen maken. Verder maakt de notitie onderdeel uit van het bestemmingsplan zodat voor iedereen publiek toegankelijk blijft.

Mogelijkheden alternatieven

Binnen de kernen Doornenburg en Gendt is een grote behoefte aan woningen. Nagenoeg de gehele kernen Doornenburg en Gendt liggen binnen de invloedscirkels van aanwezige geitenhouderij (zie bijlage 1). Ontwikkeling van nieuwe woningen buiten de invloedssfeer is bijna niet mogelijk. Het betreft hier een herontwikkelingslocatie van een functie die niet meer passend en wenselijk is op de bestaande locatie. Realisatie van de plannen op een andere locatie is om die reden niet mogelijk.

³ <http://geo.igoview.nl/viewer/app/IGO>

Hoofdstuk 4 Conclusies

Op basis van de analyse uit hoofdstuk 3 kan geconcludeerd worden dat de locatie zich binnen het invloedsgebied van de geitenhouderij aan de Angerensestraat 38 bevindt. Op basis van de beoordeling in dat zelfde hoofdstuk kan het volgende worden geconcludeerd:

- de afstand tussen de project locatie en de geitenhouderij bedraagt meer dan 1.500 meter;
- de gezondheidsrisico's nemen af naar mate de afstand verder toeneemt;
- er zijn geen klachten in de omgeving van het plangebied ten aanzien van de desbetreffende veehouderij;
- er is geen sprake van cumulatie met andere veehouderijen;
- de omvang van de ontwikkeling is gezien de omvang van het invloedsgebied en inwoneraantal rond de veehouderij zeer klein te noemen;

Om basis van bovenstaande conclusies en afwegingen constateren wij dat er sprake is van een zeker gezondheidsrisico maar achten wij deze niet zo groot dat een aanvaardbaar woon- en leefklimaat niet gewaarborgd kan worden. In het vast te stellen ruimtelijk besluit kan dit risico aanvaard worden in relatie tot andere overwegingen zoals bijvoorbeeld het ruimtelijke beleid, landschappelijke kwaliteiten, andere milieuaspecten als ook volkshuisvestelijke belangen.

Bijlage 1: Ligging ten opzichte van geitenhouderij

buro-sro.nl